

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΑ

ΚΟΥΤΣΟΜΠΟΛΙΑΖΩ. ΚΟΥΤΣΟΣ

Κάθε μέρα κουτσομπολιάζουμε, μα από πού γίνεται το κουτσομπολιάζω δε σκοιζείται κανένας. Ούτε έχει βέβαια και την υποχρέωση. Άλλο έμεις που καταχνιούμαστε με τούτα. Έμεις έχουμε κάποια υποχρέωση. Άδριο λ.χ. σάν έρθει σε κανένα απ' τὰ παλληκάρια να με ρωτήσει :

— Δάσκαλε, πού σ' άρέσει τόσο τὸ φιλολογικὸ κουτσομπολιό, δὲ μᾶς λὲς ἀπὸ πού γίνεται ἡ λέξη ; Τί να τοῦ πῶ ;

— Δὲν ξέρω ; Ἄφτὸ εἶναι τὸ ἐπικολότερο. Μὰ τὸ ἐπικολότερο δὲν εἶναι πάντα καὶ τὸ προτιμότερο. Γιὰ τούτο ἀποφάσισα νὰ τῶβρω. Καὶ τὸ βρήκα θαρρῶ :

Εἶναι τὸ κόφτω+μπολιάζω· δηλ. κόφτω (μὲ ψαλίδι τῆ γλώσσα) ψεγάδια ἀπ' τὸν ἔνχν (ἀπὸ μὲνα ἄ θέλετε) καὶ τὰ μπολιάζω στὸν ἄλλον.

Ἄφτὸ εἶναι τὸ νόημα. Πρὸβλ. κορχοσούρης πού εἶναι (καθὼς ἀποδείχνω στὴ Γραμμικτὴ μου § 338) τὸ : κλωθοσούρης, ἐκείνος· δηλ. πού κλώθει (μὲ κλώστη πάντα τῆ γλώσσα) σούρες δηλ. κακοημίες.

Πῶς τώρα τὸ πρῶτο συθετικὸ : κόφτω ἔγινε : κουτσο—, ἄφτὸ εἶναι ὁ κόμπος.

Ἐπάρχουμε μερικὰ ρήματα, πού δευν τὰ κάνουμε πρῶτα συθετικά, προτιμαῖμε τὸ μελλοντικὸ του θέμα ἀκολουθώντας τὴν ἀρχαία παράδοση. Ὅπως δηλ. λέγαν οἱ ἀρχαῖοι ἀψίκωρος (ἄπτωμαι), λυσίκωμος, κλαυσίγελως κτλ. (πρὸβλ. καὶ τὰ βυζαντινὰ ξκαυσάλωνης, καυσοκαλυβίτης κτλ.), λέμε κήμεϊς : κλαψομούρης, καψομάννα, κοψόχρονος, κοψομεσιάζω κτλ. Ἐτσι λοιπὸν τὸ κόφτω+μπολιάζω κανονικὰ τὸ

εἶπαμε : κοψομπολιάζω. Ἄπ' ἄφτὸ μὲ κανονικὲς φθογοπαθίεσ γίνεται τὸ : κουτσομπολιάζω, ἐτσιδὰ :

Ἐ ἀνοιχτὸς φθόγγος ο συχνὰ κατντῆται κλειστὸς σὺ ἀπ' τὴ γειτονικὴ συνεργεία τοῦ κλειστοῦ προλαρυγγικοῦ κ, καὶ μάλιστα ἄμικ ἀκολουθεῖ ἄλλος κλειστός, ἔνχς χειλικὸς π, (ψ=πσ), μ,φ Ὅπως λοιπὸν εἶπαμε κομπὶ >κουμπί, κοπι >κουπί, κοφὸς >κουφὸς, κόφα >κούφα, κομπαρο >κουμπάρος κτλ. Ἐτσι εἶπαμε καὶ κοψομπολιάζω >κουσομπολιάζω.

Ἀκόμα ἔχουμε παραδείγματα πού κάποτε τὸ φθογο-εξβγάρωμα τῶ μλακατέρω φθόγγων πσ ἀδρακίνε σὲ πσ. λ.χ. ψεβδὸς >τσεβδὸς, φακῶνω (ἔτσι τὸ λένε στὴ Νίσυρο, εἶναι τὸ ψάκνω) >τσακῶνω, κόψικος (Ἄριστοφ. Ὀρνιθ. 306, 806, 1081 καὶ ἄλλοι) >κότσικος ἴσως καὶ τὸ Κεφαλοντικὸ τὸ : τσάχαλα νὰ εἶναι ψάχαλα δηλ. ψίχαλα (L+α >α+α, Γραμμ. Φιλ. σελ. 98).

Ἐτσι λοιπὸν τὸ κοψομπολιάζω τὸ εἶπαμε κουτσομπολιάζω καὶ ἀπ' ἄφτὸ : κουτσοπόλης, κουτσομπολιό, —λιά. καὶ ἀπὸ τούτα ὕστερα ἄλλο ρήμα : κουτσοπολέβω.

Κεπειδὴς καθὼς λέει ἡ παροιμία τρώγοντας ἔρχεται ἡ ὄρεξη, τώρα μποροῦμε πολὺ ἁμορφα νὰ ξηγήσουμε κιὰπὸ πού μᾶς ἤρθε τὸ κουτσός.

Ὅπως λέμε κοψοχειλὴς, εἶπεν ἄλλοτεσ καὶ κοψοπόδης, καὶ μὲ τίς φθογοπαθίεσ πού ξεδιαλύσαμε πρὸ ἀπάνου : κουτσοπόδης. Ἐπειδὴς λοιπὸ λέγανε κουλοχέρης, μὰ καὶ σκέτο κουλὸς ἀρχ. (κυλλὸς) δλότελκ μὲ τὸ ἴδιο νόημα, εἶπαμε ἀπ' τὸ : κουτσοπούδης καὶ σκέτο : κουτσὸς δλότελα μὲ τὸ ἴδιο νόημα.

Καὶ πῶς ἔτσι εἶναι τὸ πρᾶμα, μὲ πείθει καὶ ὁ τύπος : κούτσαβλος δηλ. κόψαβλος, = πού τοῦ κόψανε τὸν «αὐλὸν τῆς κνήμης».

Πῶς ἔχουμε κιἄλλα τέτοια βλέπε : Χατζηδάκη Μεσαιων. καὶ Ν. Ἑλλ. Τόμ. Α' σελ. 170 — 71 καὶ Γραμμ. Φιλ. σελ. 496 ὑποσημ. Πρὸβλ. καὶ Κορ. Ἄτακτ. II, 95—96.

Ἀκόμα στὴν Αἴγινα τὰ σπανάκια (λατ. spinacia) τὰ λένε σπανιά. Ἁγλ. τὴν κατάληξη (—acia >)—ἀκ:α τὴν πήρανε γιὰ ὑποκοριστικὴ (παιδάκια, σκυλάκια) κέτσι ὅπως λένε παννάκια <παννιά, σκoiνάκια <σκοινιά, εἶπαμε καὶ σπανάκια >σπανιά.

M. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΡΩΣΣΙΚΟΝ ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΔΑΝΔΙΟΝ 5 1/2 ρ[ι]

ΔΕΥΤΕΡΑ ΣΕΙΡΑ 1916, ΡΟΥΒΛΙΑ 3.000.000.000

ΔΙΑ ΜΙΑΝ ΟΜΟΛΟΓΙΑΝ ΡΟΥΒΛΙΩΝ 100 ΘΑ ΚΑΤΑΒΛΗΘΟΥΝ ΡΟΥΒΛΙΑ 95

ΚΑΝΟΝΙΚΗ ΤΙΜΗ ΡΟΥΒΛΙΟΥ Δρ. 2,65
ΣΗΜΕΡΙΝΗ » » κάτω τῶν » 1,65

Αἱ ἐγγραφαὶ γίνονται παρὰ τῆ ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΗ ἐν Ἀθήναισ καὶ Πειραιεῖ, καὶ παρὰ τοῖς Ἀνταποκριταῖσ αὐτῆσ εἰς τὰς ἐπαρχίασ.
 Κατώτατον ὄριον ἐγγραφῆσ ρούβλια 50.
 Ζητήσατε ἀπὸ τὴν ΛΑΪΚΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑΝ τὸ λεπτομερὲς πρόγραμμα τῆσ ἐκδόσεωσ.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γραμμή Πειραιώς—'Αλεξανδρείας

Μόλις ἐκ τῶν ἀγγλικῶν ναυπηγείων παραληφθὲν θαλαμηγῶν «ΣΥΡΙΑ» ταχύτητος 15 μιλίων. ἀμιθῆτου πολυτελείας καὶ ἀνέσεως ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς (παραλία Τρούμπας) ἑκαστον ΣΑΒΒΑΤΟΝ ὥρα 3 μ. μ. κατ' εὐθείαν δι' Ἀλεξάνδρειαν.

Γραμμή Πειραιῶς-Θεσσαλονίκης-Καβάλλας
Γραμμή Πειραιῶς Κυνκιάδων

Τὸ μὲ διπλοῦς ἑλικας καὶ μηχανὰς ἀφθιάστου ταχύτητος πολυτελείας καὶ ἀνέσεως θαλαμηγῶν ἀτμόπλοιοι «ΕΣΠΕΡΙΑ» ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς (Παραλία Τρούμπας).

Ἐκαστην ΤΕΤΑΡΤΗΝ, ὥραν 10.30' μ.μ. διὰ 2 ὕρον Ἄνδρον, Κόρθιον καὶ Τήνον.

Ἐκαστην ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ, ὥραν 8ην μ.μ. καὶ εὐθεία διὰ Θεσσαλονίκην—Καβάλλαν.

Διὰ περαιτέρω πληροφορίας ἀπευθυντέον :
Ἐν Ἀθήναις. Γραφεῖα Γεν. Διευθύνσεως, ὁδὸς Ἀπελλοῦ ἀρ. 1 καὶ εἰς τὰ πρακτορεῖα ταξειδίων κ. κ. Θωμ. Κοῦκ καὶ Υἱοῦ, Ἀδελφῶν Γκιόλιμαν καὶ Σ. Σωτιάδο (Πλατεῖα Συντάγματος) καὶ Ἰωάννου Ρέντα (παρὰ τὸ ἠλεκτρικὸν σταθμὸν Ὀμονοίας).

Ἐν Πειραιεῖ. Γεν. Πρακτορεῖον, ὁδὸς Φίλωνος, 44 (ἔπισθεν ἁγίας Τριάδος).

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Μ. Π. Σαίβάγον ὁδὸς Ἀντωνιάδο.

(Ἐκ τοῦ Πρακτορείου)

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΔΕΙΟ Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ (Σταδίου 42) ἐβγαλε σὲ βιβλίον, τὰ τυπωμένα στὸ Νουμᾶ:
ΘΘΕΛΛΟΣ τοῦ Σαίξπηρ (μετάφρ. Κ. Θεοτόκη) δρ. 1,50.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΑΙΔΙ, κοινωνιστικὸ ρομάντζ τοῦ Κώστα Παρορίτη, δρ. 2,25,

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γενικὸς Διευθυντὴς ΔΕΩΝΙΑΔΑΣ Α. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

ΤΑΧΕΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΕΛΛΑΔΟΣ-- ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Τὸ ταχύπλοιοι θαλαμηγῶν ὑπερωκεάνειον

„ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ“

θέλει ἀναχωρήσει ἐκ Πειραιῶς κατ' εὐθείαν διὰ νέαν Ὑόρκην τὴν 17 Νοεμβρίου

Ἐπίσης τὸ θαλαμηγῶν ὑπερωκεάνειον

„ΙΩΑΝΝΙΝΑ“

θέλει ἀναχωρήσει ἐκ Πειραιῶς κατ' εὐθείαν διὰ Νέαν Ὑόρκην τὴν 24 Νοεμβρίου.

Δι' ἐπιδοτάς, εἰσιτήρια καὶ περαιτέρω πληροφορίας ἀπευθυντέον :

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ: Πρακτορεῖον Ἐθν. Ἀτμοπλοίας ὁδὸς Ἀπελλοῦ 1. Ἀριθ. τηλ. 320.

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ: Γενικὸν Πρακτορεῖον Ἐθν. Ἀτμοπλοίας τῆς Ἑλλάδος, ὁδὸς Φίλωνος ἀρ. 44 (ἔπισθεν Ἀγ. Τριάδος) Ἀρ τηλ. 127.

Οἱ θέλοντες νὰ ἀσφαλίσωσι θέσεις ἀνάγκη νὰ δηλώσωσι ἐγκαίρως εἰς τὰ Κεντρικὰ Πρακτορεῖα τῆς Ἑταιρείας καὶ εἰς τοὺς κατὰ τόπους ἀνεγνωρισμένους ἀντιπροσώπους.

Υποστηρίζοντες τὰ Ἑλληνικὰ ἀτμόπλοια, ὑποστηρίξτε τὴν Σημαίαν σας, μεγαλύνετε τὴν Πατρίδα σας.